

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 28 септември 2023 г.
(OR. en)

13532/23
ADD 5

Междуетноститутуционално досие:
2023/0337(NLE)

ACP 87
WTO 143
COAFR 323
RELEX 1100

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	28 септември 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2023) 559 final - ANNEX 5
Относно:	ПРИЛОЖЕНИЕ към Предложение за решение на Съвета за подписване от името на Европейския съюз на Споразумението за икономическо партньорство между Република Кения, член на Източноафриканската общност, от една страна, и Европейския съюз, от друга страна

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 559 final - ANNEX 5.

Приложение: COM(2023) 559 final - ANNEX 5

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.9.2023 г.
COM(2023) 559 final

ANNEX 5

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за решение на Съвета

за подписване от името на Европейския съюз на Споразумението за икономическо партньорство между Република Кения, член на Източноафриканската общност, от една страна, и Европейския съюз, от друга страна

ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 1

Контекст и цели

1. Страните припомнят Дневен ред 21 и Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието, приета на Конференцията на Организацията на обединените нации (ООН) по околна среда и развитие, проведена в Рио де Жанейро от 3 до 14 юни 1992 г., плана за изпълнение, приет на Срещата на върха на ООН по устойчиво развитие в Йоханесбург през 2002 г., Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация, приета от Международната конференция на труда на нейната 97-ма сесия, проведена в Женева на 10 юни 2008 г. („Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация“), Заключителния документ на Конференцията на ООН относно устойчивото развитие от 2012 г., озаглавен „Бъдещето, което искаме“, одобрен с Резолюция 66/288 на Общото събрание на ООН, приета на 27 юли 2012 г., Резолюция 70/1 на Общото събрание на ООН, приета на 25 септември 2015 г., съдържаща заключителния документ, озаглавен „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“ и нейните 17 цели за устойчиво развитие („Програмата до 2030 г.“) и Декларацията за бъдещето на труда по случай стогодишнината на МОТ, приета от Международната конференция по труда на нейната 108-а сесия, проведена в Женева на 21 юни 2019 г.
2. Страните признават, че устойчивото развитие обхваща икономическото развитие, социалното развитие и опазването на околната среда, като тези три елемента са взаимозависими и взаимно се подсилват, и потвърждават ангажимента си да насърчават развитието на международната търговия и международните инвестиции по начин, който допринася за постигането на целта за устойчиво развитие.

3. Страните признават спешната необходимост от справяне с изменението на климата, както е посочено в специалния доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата (МКИК), озаглавен „Глобално затопляне с 1,5 °C“, като принос към икономическите, социалните и екологичните цели на устойчивото развитие.

4. С оглед на гореизложеното целта на настоящото приложение е да се засили интегрирането на устойчивото развитие, по-специално неговото трудово¹ и екологично измерение, в търговските и инвестиционните отношения на страните, включително чрез засилване на диалога и сътрудничеството.

ЧЛЕН 2

Право на регулиране и равнища на закрила

1. Страните признават правото на всяка страна да определя своите политики и приоритети за устойчиво развитие, да установява равнищата на опазване на околната среда и на защита на труда в национален мащаб, които счита за подходящи, и да приема или изменя съответните си законодателство и политики. Тези нива на защита, законодателство и политики са в съответствие с ангажимента на всяка от страните по отношение на международно признатите стандарти и споразумения, посочени в настоящото приложение.

2. Всяка страна се стреми да гарантира, че съответното ѝ право и политики предвиждат и насърчават високи равнища на опазване на околната среда и защита на труда, и се стреми да подобрява тези равнища, законодателство и политики.

¹ За целите на настоящото приложение понятието „труд“ означава стратегическите цели на МОТ съгласно програмата за достоен труд, формулирана в Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация.

3. Никоя от страните не отслабва, нито намалява нивата на защита, предоставени в нейното екологично или трудово законодателство с намерението да насърчава търговията или инвестициите.
4. Никоя от страните не може да се откаже или да предвиди други дерогации от своето екологично или трудово законодателство, нито да предлага да се откаже или да предвиди други дерогации от него с намерението да насърчава търговията или инвестициите.
5. Никоя от страните не може да се въздържа от ефективното прилагане на своето право в областта на околната среда и трудовата заетост чрез постоянни или повтарящи се действия или бездействия с намерението да насърчава търговията или инвестициите.
6. Страните признават взаимно политиките и приоритетите си за развитие по отношение на търговските и инвестиционните си стремежи в съответствие с разпоредбите за специално и диференцирано третиране съгласно Споразумението за СТО и в съответствие с ангажиментите на всяка от страните по отношение на международно признатите стандарти и споразумения съгласно настоящото приложение.

ЧЛЕН 3

Многостранни трудови стандарти и споразумения

1. Страните потвърждават ангажимента си да насърчават развитието на международната търговия по начин, който благоприятства достойните условия на труд за всички, както е посочено в Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация.

2. В съответствие с Устава на МОТ, приет като част XIII от Договора от Версай, подписан на 28 юни 1919 г., и Декларацията на МОТ за основните принципи и права в областта на труда и последващите действия във връзка с нея, приета от Международната конференция по труда на нейната 86-а сесия в Женева на 18 юни 1998 г. (Декларация на МОТ за основните принципи и права в областта на труда) и изменена на нейната 110-а сесия през 2022 г., всяка от страните спазва, насърчава и осъществява принципите относно основните права на работното място, определени в основните конвенции на МОТ, а именно:

- а) свобода на сдружаване и ефективно признаване на правото на колективно трудово договаряне;
- б) премахването на всички форми на принудителен или задължителен труд¹;
- в) ефективното премахване на детския труд;
- г) премахването на дискриминацията в областта на заетостта и професиите; както и
- д) осигуряването на безопасни и здравословни условия на труд.

3. Всяка страна полага непрестанни и трайни усилия за ратифициране на основните конвенции на МОТ, ако все още не са ги ратифицирали.

4. Страните периодично обменят информация относно съответното си положение и напредъка по отношение на ратифицирането на конвенциите или протоколите на МОТ, които МОТ окачествява като актуални.

¹ В този контекст страните подчертават значението на ратифицирането на Протокола от 2014 г. към Конвенцията за принудителния труд, приет от Общата конференция на Международната организация на труда на нейната 103-та сесия на МКТ в Женева на 11 юни 2014 г.

5. Всяка страна прилага ефективно съответните конвенции на МОТ, които държавата партньор от ИАО и държавите — членки на Европейския съюз, са ратифицирали.

6. Като припомнят Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация, страните отбелязват, че не е позволено позоваване на нарушаването на основните принципи и права на работното място, нито използването му по друг начин като легитимно сравнително предимство и че трудовите стандарти не следва да се използват за протекционистки търговски цели.

7. Всяка от страните популяризира чрез своето законодателство и практики Програмата на МОТ за достоен труд, както е посочена в Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация, по-специално по отношение на:

- а) достойните условия на труд за всички по отношение, наред с другото, на заплатите и възнагражденията, работното време, подобрената социална сигурност, другите условия на труд и социалната закрила;
- б) социалния диалог по трудови въпроси между работниците и работодателите и техните съответни организации, както и със съответните държавни органи.

8. В съответствие със своите ангажменти в рамките на МОТ всяка от страните:

- а) приема и прилага мерки и политики по отношение на реда и условията на заетост, здравословните и безопасни условия на труд, включително обезщетение в случай на професионално нараняване или заболяване;
- б) поддържа ефективна система за инспекция на труда.

9. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на политиките и мерките в областта на труда, двустранно, регионално и в рамките на международни форуми, по целесъобразност, включително в рамките на МОТ. Това сътрудничество може да обхваща, наред с другото:

- а) прилагане на основни, приоритетни и други актуални конвенции на МОТ;
- б) достоен труд, включително взаимовръзките между търговията и пълната и продуктивна заетост, приспособяване на пазара на труда, основни трудови стандарти, достоен труд в световните вериги на доставки, социална закрила и социално приобщаване, социален диалог и равенство между половете;
- в) въздействието на трудовото право и стандарти върху търговията и инвестициите и въздействието на търговското и инвестиционното право върху труда.

10. Страните отдават дължимото внимание, когато е целесъобразно, на становищата, изразени от представителите на работниците, работодателите и организациите на гражданското общество, когато определят областите на сътрудничество и извършват дейности по сътрудничество.

ЧЛЕН 4

Търговия и равенство между половете

1. Страните признават, че приобщаващите търговски политики допринасят за постигането на напредък в икономическото овластяване на жените и равенството между половете в съответствие с Цел 5 за устойчиво развитие от Програмата до 2030 г. и целите на Съвместната декларация относно търговията и икономическото овластяване на жените, приета на Министерската конференция на СТО в Буенос Айрес през декември 2017 г. Страните признават важния принос на жените за икономическия растеж чрез участието им в стопанската дейност, включително международната търговия. Страните се ангажират да изпълняват разпоредбите на настоящото споразумение по начин, който насърчава и укрепва равенството между половете.
2. Страните се стремят да укрепват своите търговски отношения и сътрудничество по начини, които ефективно осигуряват равни възможности и третиране на жените и мъжете, за да се възползват от разпоредбите на настоящото споразумение, включително в областта на заетостта и професиите, в съответствие с техните международни ангажименти.
3. Всяка страна изпълнява ефективно своите задължения по международни споразумения в областта на равенството между половете и правата на жените, по които е страна, включително Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, приета от Общото събрание на ООН на 18 декември 1979 г., като отбелязва по-специално нейните разпоредби, свързани с премахването на дискриминацията на жените в икономическия живот и в областта на заетостта. В това отношение страните потвърждават отново съответните си ангажименти съгласно член 3 от настоящото приложение, включително по отношение на ефективното прилагане на конвенциите на МОТ, свързани с равенството между половете и премахването на дискриминацията в областта на заетостта и професиите.

4. Всяка страна се стреми да гарантира, че съответното ѝ законодателство и политики предвиждат и насърчават равните права, третиране и възможности за мъжете и жените. Всяка страна се стреми да подобри това законодателство и политики, без да се засяга правото на всяка от страните да установява свой собствен обхват и равнища на защита на равните възможности за мъжете и жените. Това законодателство и политики са в съответствие с ангажимента на всяка от страните по отношение на международно признатите стандарти и споразумения, посочени в настоящото приложение.
5. Страните потвърждават отново своите ангажменти съгласно член 2 от настоящото приложение във връзка със съответното си законодателство, насочено към гарантиране на равенството между половете или равните възможности за жените и мъжете.
6. Страните работят заедно на двустранна основа или в рамките на съответните форуми, по целесъобразност, за да засилят сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на политиките и мерките за равенство между половете, включително дейности, насочени към подобряване на капацитета и условията за жените, включително за жените работници, жените в бизнеса и жените предприемачи, за получаване на достъп и възползване от възможностите, разкривани от настоящото споразумение. Това сътрудничество може да обхваща, наред с другото, обмен на информация и най-добри практики, свързани със събирането на дезагрегирани по пол данни и анализ на търговските политики, основан на пола.
7. Страните постигат съгласие, че е важно да наблюдават и оценяват, в съответствие с вътрешните си процедури, въздействието на прилагането на настоящото споразумение върху равенството между половете и равните възможности, предоставени на жените във връзка с търговията.

ЧЛЕН 5

Многостранно управление и споразумения в областта на околната среда

1. Страните признават значението на международното управление в областта на околната среда, по-специално ролята на Асамблеята на ООН по околната среда (UNEA) на Програмата на ООН за околната среда (UNEP), както и многостранните споразумения в областта на околната среда (МСОС) като отговор на международната общност на глобалните или регионалните предизвикателства в областта на околната среда, и подчертават необходимостта от засилване на взаимната подкрепа между политиките, правилата и мерките в областта на търговията и околната среда.
2. С оглед на параграф 1 всяка от страните прилага ефективно МСОС, протоколите и измененията, които е ратифицирала.
3. Страните периодично обменят информация за съответната си ситуация, що се отнася до ратифицирането на МСОС, включително техните протоколи и изменения.
4. Страните потвърждават правото на всяка страна да приема или да запазва в сила мерки за постигане на целите на МСОС, по които тя е страна. Страните припомнят, че мерките, приети или прилагани за изпълнение на тези МСОС, могат да бъдат обосновани съгласно част VIII от настоящото споразумение.
5. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на политиките и мерките в областта на околната среда, двустранно, регионално и в рамките на международни форуми, по целесъобразност, включително в рамките на Политическия форум на високо равнище на ООН за устойчиво развитие, UNEP, UNEA, МСОС и СТО. Това сътрудничество може да обхваща, наред с другото:

- а) политики и мерки за насърчаване на взаимното подпомагане на търговията и околната среда, включително:
- обмен на информация относно политиките и практиките и стимулиране на инициативи за насърчаване на прехода към кръгова икономика;
 - насърчаване на инициативи за устойчиво производство и потребление, екологосъобразен растеж и намаляване на замърсяването;
 - обмен на информация относно политиките и практиките и насърчаване на общи позиции в рамките на МСОС;
- б) инициативи за насърчаване на търговията и инвестициите в екологични стоки и услуги, включително чрез справяне със свързаните тарифни и нетарифни бариери;
- в) въздействието на правото и стандартите в областта на околната среда върху търговията и инвестициите; или въздействието на търговското и инвестиционното право върху околната среда;
- г) други свързани с търговията аспекти на МСОС, включително техните протоколи, изменения и прилагане.
6. Страните надлежно ще вземат предвид, по целесъобразност, становищата или приноса на съответната общественост и заинтересовани страни за определянето и изпълнението на своите дейности за сътрудничество и когато е уместно могат да включат тези заинтересовани страни в по-голяма степен в тези дейности.

ЧЛЕН 6

Търговия и изменение на климата

1. Страните признават значението на предприемането на спешни действия за борба с изменението на климата и последиците от него, както и ролята на търговията за постигането на тази цел, в съответствие с Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, съставена в Ню Йорк на 9 май 1992 г. (РКООНИК), Парижкото споразумение към РКООНИК, съставено в Париж на 12 декември 2015 г. (Парижкото споразумение), както и с други МСОС и многостранни инструменти в областта на изменението на климата.
2. С оглед на параграф 1 всяка от страните прилага ефективно РКООНИК и Парижкото споразумение.
3. Ангажиментът за ефективно изпълнение на Парижкото споразумение съгласно параграф 2 включва задължението за въздържане от всяко действие или бездействие, което съществено противоречи на предмета и целта на Парижкото споразумение.
4. Всяка от страните може да предприеме подходящи мерки, свързани с настоящото споразумение, в случай на нарушение на задължението по параграф 3. Предприемат се подходящи мерки в съответствие с процедурата, предвидена в член 96 от Споразумението от Котону, или съответните разпоредби на споразумението — негов правопреемник, както е предвидено в член 136.3 от настоящото споразумение.

5. С оглед на параграф 1 всяка от страните:

- а) насърчава взаимното допълване на политиките и мерките в областта на търговията и климата, като по този начин допринася за прехода към *икономика с ниски емисии на парникови газове*, ефикасно използване на ресурсите и кръгова икономика и устойчиво на климатичните изменения развитие;
- б) улесняване на премахването на пречките пред търговията и инвестициите в стоки и услуги от особено значение за смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него, като например енергията от възобновяеми източници и енергийно ефективни продукти и услуги.

6. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на политиките и мерките в областта на изменението на климата, в зависимост от случая на двустранно и регионално равнище и в рамките на международни форуми, включително в рамките на РКООНИК, Парижкото споразумение, Монреалския протокол за веществата, които нарушават озоновия слой, сключен в Монреал на 16 септември 1987 г. („Монреалския протокол“), СТО и Международната организация за гражданско въздухоплаване (ИКАО). Това сътрудничество може да обхваща, наред с другото:

- а) политически диалог и сътрудничество във връзка с изпълнението на Парижкото споразумение, например относно средствата за насърчаване на устойчивостта спрямо изменението на климата, енергията от възобновяеми източници, нисковъглеродните технологии, енергийната ефективност, подготовката и приемането на действия за ценообразуване на въглеродните емисии, включително системи за търговия с емисии, устойчив транспорт, развитие на устойчива и неподатлива на въздействието на изменението на климата инфраструктура и мониторинг на емисиите;
- б) подкрепа за разработването и приемането от ММО на амбициозни и ефективни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове, които да се прилагат от корабите, извършващи международна търговия;

- в) подкрепа за амбициозно постепенно премахване на веществата, които нарушават озоновия слой (ВНОС), и поетапно намаляване на флуоровъглеродите (HFC) съгласно Монреалския протокол чрез мерки за контрол на тяхното производство, потребление и търговия, въвеждане на екологосъобразни алтернативи на ВНОС и HFC; актуализиране на стандартите за безопасност и други приложими стандарти, както и посредством борба с незаконната търговия с вещества, регулирани от Монреалския протокол.

ЧЛЕН 7

Търговия и биологично разнообразие

1. Страните признават значението на опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие и ролята на търговията за постигането на тези цели, в съответствие със съответните МСОС, по които те са страна, включително Конвенцията за биологичното разнообразие, съставена в Рио де Жанейро на 5 юни 1992 г. (КБР) и протоколите към нея, Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора, подписана във Вашингтон на 3 март 1973 г. (CITES), и решенията, приети по нея.
2. С оглед на параграф 1 всяка от страните:
 - а) прилага ефективни мерки за борба с незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна, включително по отношение на трети държави, когато е целесъобразно;

- б) насърчава дългосрочното опазване и устойчивото използване на видовете, включени в CITES, и включването на животински и растителни видове в допълненията към CITES, когато природозащитният статус на тези видове се счита за изложен на риск поради международната търговия, както и извършва периодични прегледи, които могат да доведат до препоръка за изменение на допълненията към CITES, за да се гарантира, че те отразяват правилно нуждите от опазване на видовете, застрашени от международна търговия;
- в) насърчава търговията с продукти, получени от устойчиво използване на биологични ресурси, с цел да се допринесе за опазването на биологичното разнообразие;
- г) насърчаване на справедливото и равноправно споделяне на ползите, произтичащи от използването на генетични ресурси и традиционни знания, свързани с генетичните ресурси, в съответствие с Протокола от Нагоя към КБР, подписан в Нагоя на 29 октомври 2010 г. (Протокола от Нагоя);
- д) предприема мерки за опазване на биологичното разнообразие, когато то е подложено на натиск, свързан с търговията и инвестициите, по-специално за предотвратяване на разпространението на зоонози и инвазивни чужди видове.

3. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на политиките и мерките в областта на биологичното разнообразие на двустранно, регионално и международно равнище, по целесъобразност, включително в рамките на КБР и CITES. Това сътрудничество може да обхваща, наред с другото:

- а) инициативи и добри практики относно търговията с продукти и услуги, произтичащи от устойчивото използване на биологични ресурси с цел опазване на биологичното разнообразие;

- б) отговорната търговия и опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие, включително разработването и прилагането на методи за отчитане на природния капитал и екосистемите, оценката на екосистемите и техните услуги и свързаните с тях икономически инструменти, и включването на биологичното разнообразие в търговията и търговските процеси;
- в) борба с незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна, включително чрез инициативи за намаляване на търсенето на незаконни продукти от дивата флора и фауна и инициативи за засилване на обмена на информация и сътрудничеството, правоприлагането, доброволния трансфер на технологии, програмите за обмен и изграждането на капацитет;
- г) достъп до генетични ресурси, както и справедливо и равноправно разпределение на ползите от тяхното използване в съответствие с Протокола от Нагоя.

ЧЛЕН 8

Търговия и гори

1. Страните признават значението на опазването и устойчивото управление на горите за осигуряването на екологични функции и икономически и социални възможности за настоящите и бъдещите поколения, както и ролята на търговията за постигането на тази цел.
2. С оглед на параграф 1 всяка от страните:
 - а) прилага ефективни мерки за борба с незаконната сеч и свързаната с нея търговия, включително по отношение на трети държави, когато е целесъобразно, и насърчава търговията с изделия от законно добит дървен материал;

- б) насърчава опазването и устойчивото управление на горите и търговията и потреблението на дървен материал и изделия от дървен материал, добит в съответствие с правото на държавата на дърводобив и от устойчиво управлявани гори;
 - в) обменя информация с другата страна относно свързани с търговията инициативи по отношение на устойчивото управление, опазването и управлението на горите, инициативите за борба с незаконната сеч и други съответни политики от взаимен интерес и сътрудничество за постигане на максимално въздействие и взаимна подкрепа на съответните политики от взаимен интерес.
3. Като признават, че обезлесяването е основен двигател на глобалното затопляне и загубата на биологично разнообразие, страните обменят знания и опит относно начините за насърчаване на потреблението и търговията с продукти от вериги на доставки, които не водят до обезлесяване, за да се сведе до минимум рискът от пускане на техните пазари на продукти, свързани с обезлесяване или влошаване на състоянието на горите.
4. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на устойчивото управление на горите, подобряването на опазването на горите, свеждането до минимум на всички форми на обезлесяване и деградация на горите, подобряването на проследимостта и веригата за надзор на горските продукти, насърчаването на инициативи за засилване на обмена на информация, борбата с незаконната сеч и засилването на ролята на горите за смекчаването на последиците от изменението на климата, в борбата срещу загубата на биологично разнообразие и в кръговата икономика и биоикономиката, както е целесъобразно, на двустранна, регионална и международна основа.

ЧЛЕН 9

Търговия и устойчиво управление на морските биологични ресурси и аквакултурите

1. Страните признават значението на опазването и устойчивото управление на морските биологични ресурси и екосистеми, както и на насърчаването на отговорни и устойчиви аквакултури, а също и ролята на търговията за постигането на тези цели.
2. Страните признават, че незаконният, недеклариран и нерегулиран (ННН) риболов подкопава устойчивото опазване и управление на рибните запаси, оказва отрицателно въздействие върху поминъка на рибарските общности и тези, които търгуват с риба и рибни продукти. Това потвърждава необходимостта от действия за борба и прекратяване на ННН риболов и за решаване на проблемите, свързани с прекомерния улов и неустойчивото използване на рибните ресурси.
3. С оглед на параграфи 1 и 2 всяка от страните:
 - а) прилага дългосрочни мерки за опазване и управление и устойчиво използване на живите морски ресурси, определени в Споразумението на ООН относно прилагане на разпоредбите на Конвенцията на ООН по морско право от 10 декември 1982 г., свързани с опазването и управлението на трансгранично преминаващите и далекомигриращите рибни запаси (Споразумение за рибните запаси), прието в Ню Йорк на 4 август 1995 г., и Споразумението на Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО) за насърчаване на спазването на международните мерки за опазване и управление от риболовните кораби в открито море, прието в Рим на 24 ноември 1993 г. (Споразумение за спазване на международните мерки), и Споразумението на ФАО за мерките на пристанищната държава с цел предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов, сключено в Рим на 22 ноември 2009 г. (PSMA);

- б) действа в съответствие с принципите на UNCLOS, Споразумението за рибните запаси, Споразумението за спазване на международните мерки, Кодекса за поведение на ФАО за отговорно рибарство, приет с Резолюция 4/95 от 31 октомври 1995 г., и PSMA, както и участва, по целесъобразност, в инициативата на ФАО относно глобалния регистър на риболовните кораби, хладилните транспортни кораби и корабите за доставка;
- в) участва конструктивно в работата на регионалните организации за управление на рибарството (РОУР), в които е членка, наблюдателка или сътрудническа страна, която не е договаряща страна, с цел постигане на добро управление на рибарството и устойчиво рибарство, например чрез насърчаване на научните изследвания и приемане на мерки за опазване и управление въз основа на най-добрите налични научни данни, укрепване на механизмите за спазване, извършване на периодични прегледи на изпълнението и приемане на мерки за ефективен контрол, наблюдение и прилагане на мерките за управление на РОУР, и когато е уместно — приемане и прилагане на схеми за документиране или сертифициране на улова и мерки на пристанищната държава;
- г) прилага ефективни мерки за борба с ННН риболов, включително мерки за изключване на ННН продукти от търговските потоци, и сътрудничи за улесняване на обмена на информация, за да се гарантира проследимостта;
- д) насърчава развитието на устойчиви и отговорни аквакултури, като взема предвид своите икономически, социални и екологични аспекти, включително с оглед изпълнение на целите и принципите, съдържащи се в Кодекса за поведение за отговорно рибарство на ФАО.

- е) насърчава дългосрочното опазване и устойчивото използване на видовете, включени в списъка на CITES, и включването на водни животни и растителни видове в допълнения към CITES, когато природозащитният статус на тези видове се счита за изложен на риск поради международната търговия;
- ж) спазва Конвенцията за мигриращите видове диви животни, съставена в Бон на 23 юни 1979 г. (Бонската конвенция), и инструментите по тази конвенция за устойчиво опазване на мигриращите видове, управление на прилова и данни за разтоварване;

4. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството и взаимните ползи по свързаните с търговията аспекти на политиките и мерките в областта на рибарството и аквакултурите, двустранно, регионално и в рамките на международни форуми, по целесъобразност, включително в рамките на СТО, РОУР, ФАО и на други многостранни инструменти в тази област, с цел насърчаване на устойчиви риболовни практики и аквакултури и търговия с рибни и морски продукти от устойчиво управляван риболов и аквакултури. Страните работят в тясно сътрудничество и ускоряват усилията си за постигане на цел 14 на ООН за устойчиво развитие (живот под водата), която е насочена към опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие, включително чрез предотвратяване и значително намаляване на всички видове морско замърсяване, по-специално от наземни дейности, включително морски отпадъци и замърсяване с хранителни вещества, и чрез включване на опазването на морските екосистеми в политиките за устойчива синя икономика.

ЧЛЕН 10

Търговия и инвестиции, подпомагащи устойчивото развитие

1. Страните признават, че търговията със и инвестициите в стоки и услуги, които са свързани с опазването на околната среда или допринасят за подобряване на социалните условия и за насърчаване на използването на схеми за устойчивост или други доброволни инициативи, могат да допринесат съществено за устойчивото развитие.
2. За тази цел страните премахнаха митата върху екологичните стоки с произход от другата страна в съответствие с членове 10 и 11 от настоящото споразумение.
3. Освен това страните поеха ангажимент да приключат преговорите относно екологичните услуги и производствени дейности съгласно член 3 от настоящото споразумение.
4. С оглед на параграф 1 всяка от страните насърчава и улеснява търговията и инвестициите в:
 - а) екологични стоки и услуги;
 - б) стоки, които допринасят за подобряване на социалните условия; както и
 - в) стоки, които са предмет на прозрачни, фактически и неподвеждащи схеми за гарантиране на устойчивост, като например схеми за справедлива и етична търговия и екомаркировки.

5. Насърчаването и улесняването на търговията и инвестициите, посочени в параграф 4, могат да включват:

- а) действия за повишаване на осведомеността и кампании за информиране и обществено образование;
- б) приемане на рамки на политиката, които спомагат за внедряване на най-добрите налични технологии;
- в) насърчаване на възприемането на прозрачни, фактически и неподвеждащи схеми за устойчивост, особено за МСП;
- г) преодоляване на свързаните с това нетарифни бариери; както и
- д) позоваване на съответните международни стандарти, като конвенциите и насоките на МОТ или МСОС, които се актуализират периодично от съответните органи.

6. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на въпросите, обхванати от настоящия член, двустранно, регионално и в рамките на международни и многостранни форуми, по целесъобразност, наред с другото чрез обмен на информация, най-добри практики и информационни инициативи.

ЧЛЕН 11

Търговия и отговорно бизнес поведение и управление на веригата на доставки

1. Страните признават значението на отговорното бизнес поведение и практиките за корпоративна социална отговорност, включително отговорното управление на веригата на доставки, както и ролята на търговията за постигането на тази цел.
2. С оглед на параграф 1 всяка от страните:
 - а) насърчава отговорно бизнес поведение и корпоративна социална отговорност, включително отговорно управление на веригата на доставки, чрез осигуряване на подкрепящи рамки на политиката, които насърчават възприемането на съответните практики от страна на предприятията;
 - б) подкрепя спазването, изпълнението, последващите действия и разпространението на съответните международни инструменти, като например Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за многонационалните предприятия, Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика, приета в Женева през ноември 1977 г. („Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика“), Глобалния договор на ООН и Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, одобрени от Съвета по правата на човека в Резолюция 17/4 от 16 юни 2011 г.

3. Страните признават полезността на международните специфични секторни насоки в областите на корпоративната социална отговорност/отговорното бизнес поведение и насърчават съвместната работа в това отношение. Страните прилагат също така мерки за насърчаване на използването на съответните международно признати насоки на ОИСР по надлежната проверка за отговорни вериги за доставки на полезни изкопаеми от засегнати от конфликти и високорискови зони и допълненията към тях. Като членове на Комитета по световната продоволствена сигурност към ФАО страните също така насърчават осведомеността относно „Принципите за отговорно инвестиране в селскостопанските и продоволствените системи“ и „Доброволните насоки относно отговорното управление на правото на владение на земя, рибарството и горите в контекста на националната продоволствена сигурност“.

4. Страните работят заедно за засилване на сътрудничеството си по свързаните с търговията аспекти на въпросите, обхванати от настоящия член, двустранно, регионално и в рамките на международни форуми, по целесъобразност, наред с другото чрез обмен на информация, най-добри практики и информационни инициативи.

ЧЛЕН 12

Научна и техническа информация

1. При установяването или прилагането на мерки, насочени към опазване на околната среда или условията на труд, които могат да засегнат търговията или инвестициите, всяка от страните взема предвид наличната научна и техническа информация, съответните международни стандарти, насоки или препоръки.

2. При липса на пълна научна сигурност и наличие на заплаха от сериозно или необратимо отрицателно въздействие върху околната среда или безопасните и здравословните условия на труд, всяка от страните може да приеме мерки за предотвратяване на такива вреди в съответствие с принципа на предпазните мерки.

ЧЛЕН 13

Прозрачност

1. С цел да се осигури осведоменост и да се предоставят разумни възможности на заинтересованите лица и страни да представят становища, всяка от страните разработва, въвежда и прилага по прозрачен начин:
 - а) мерки, насочени към опазване на околната среда или условията на труд, които могат да засегнат търговията или инвестициите; или
 - б) търговски или инвестиционни мерки, които могат да засегнат опазването на околната среда или условията на труд.
2. Всяка страна надлежно взема под внимание съобщенията и становищата на обществеността по въпроси, свързани с настоящото приложение. Тя може да информира, когато е целесъобразно, вътрешните консултативни групи, създадени съгласно член 15 от настоящото приложение, както и звеното за контакт на другата страна, създадено в съответствие с член 14, параграф 5, за такива съобщения и становища.

ЧЛЕН 14

Специален комитет по търговията и устойчивото развитие и звена за контакт

1. Страните създават Специален комитет по търговията и устойчивото развитие (Комитет по ТУР), уреден в част VI от настоящото споразумение, който:
 - а) заседава веднъж годишно или без неоправдано забавяне по искане на някоя от страните,

б) се съпредседателства, на подходящо равнище, от представители на страните; както и

в) докладва на Съвета по СИП.

2. Комитетът по ТУР:

а) улеснява, наблюдава и прави преглед на прилагането на настоящото приложение;

б) изпълнява задачите, посочени в член 18 от настоящото приложение;

в) допринася за работата на Комитета на висшите служители по въпроси, попадащи в обхвата на настоящото приложение, включително по отношение на темите за обсъждане с Консултативния комитет по СИП, посочен в член 108 от настоящото споразумение;

г) разглежда всеки друг свързан с настоящото приложение въпрос по взаимно съгласие на страните.

3. Комитетът по ТУР може да приеме свой процедурен правилник, като при липса на такъв се прилага *mutatis mutandis* процедурният правилник на Комитета на висшите служители.

4. Комитетът по ТУР публикува доклад след всяко свое заседание.

5. След влизането в сила на настоящото споразумение всяка от страните определя звено за контакт в рамките на своята администрация, което да улеснява комуникацията и координацията между страните по всички въпроси, свързани с настоящото приложение. Всяка страна уведомява другата страна за данните за връзка с нейното звено за контакт. Страните в най-кратки срокове се уведомяват взаимно за всяка промяна в тези данни за връзка.

ЧЛЕН 15

Вътрешни консултативни групи

1. Всяка страна създава нова или определя вече съществуваща вътрешна консултативна група в срок от една година след датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Вътрешната консултативна група съветва съответната страна по въпроси, попадащи в обхвата на настоящото споразумение. Тя включва балансирано представителство на независими организации на гражданското общество, включително неправителствени организации, стопански организации и организации на работодателите, както и синдикални организации, работещи в областта на икономическото, устойчивото развитие, социалните въпроси, правата на човека, околната среда и други въпроси. Вътрешната консултативна група може да бъде свикана в различни състави, за да обсъди прилагането на различните части и разпоредби на настоящото споразумение.
2. Всяка страна провежда заседание с вътрешната си консултативна група поне веднъж годишно. Всяка страна разглежда становищата или препоръките, представени от нейната вътрешна консултативна група относно прилагането на настоящото споразумение.
3. За да се повиши обществената осведоменост относно вътрешните консултативни групи, всяка от страните публикува списъка на организациите, участващи във вътрешната консултативна група, и публикува звеното за контакт за тази група.
4. Страните насърчават взаимодействието между съответните си вътрешни консултативни групи, включително участието си в Консултативния комитет по СИП, създаден съгласно член 108 от настоящото споразумение.

ЧЛЕН 16

Предотвратяване и уреждане на спорове

1. Страните полагат всички усилия чрез диалог, консултации, обмен на информация и сътрудничество за разрешаването на възможни разногласия относно прилагането на настоящото приложение.
2. В случай на разногласие между страните относно прилагането на настоящото приложение страните използват изключително процедурите за разрешаване на спорове, установени съгласно член 17 и член 18 от настоящото приложение.

ЧЛЕН 17

Консултации и медиация

1. Освен ако не е предвидено друго в настоящия член, се прилагат членове 110 и 111 от настоящото споразумение.
2. Консултациите се провеждат в срок от двадесет (20) дни от датата на получаване на искането от страната отговорник и се считат за приключени след изтичане на деветдесет (90) дни от тази дата на получаване, освен ако страните не се споразумеят да продължат консултациите.

3. Ако консултациите касаят разпоредби, които се отнасят до многостранни споразумения или инструменти, посочени в настоящото приложение, страните вземат предвид информацията от Международната организация на труда (МОТ) или от съответните организации или органи, създадени съгласно МСОС, за да се насърчи съгласуваността между работата на страните и тази на въпросните организации или органи. Когато е целесъобразно, страните се консултират с тези организации или органи, или с всеки друг експерт или орган, който считат за подходящ. Всяка страна може също така да потърси, ако е целесъобразно, становищата на вътрешните консултативни групи, създадени съгласно член 15 от настоящото приложение, или всякакви други експертни становища.

4. Всяко решение, постигнато от страните, се оповестява публично.

ЧЛЕН 18

Уреждане на спорове

1. Освен ако не е предвидено друго в настоящия член, се прилагат членове 112—115, член 116, параграфи 1, 3, 4 и 5, членове 119—124, член 125, параграфи 2 и 3 и членове 126 и 127 от настоящото споразумение.

2. Не по-късно от шест (6) месеца след влизането в сила на настоящото споразумение Комитетът по ТУР, създаден съгласно член 14 от настоящото приложение, съставя списък с най-малко петнадесет (15) лица, които желаят и могат да изпълняват функцията на арбитри по споровете по настоящото приложение. Списъкът съдържа три подписа: по един подписък на лица, които да изпълняват функцията на арбитри, за всяка от страните; и един подписък на лица, които не са граждани на никоя от страните и които да бъдат на разположение за функцията на председател на арбитражния комитет. Всеки подписък съдържа най-малко пет (5) лица. Комитетът по ТУР следи за това списъкът да се поддържа винаги на това равнище в съответствие с процедурния правилник.

3. Арбитрите притежават специализирани познания или експертен опит в областта на трудовото или екологичното право, по отношение на въпросите, разгледани в настоящото приложение, или в областта на уреждането на спорове, възникващи в рамките на международни споразумения. Те са независими, изпълняват функциите си в качеството си на частни лица и не приемат указания от организация или правителство, нито са свързани с правителството на някоя от страните, и спазват кодекса за поведение, приложен към процедурния правилник, който Съветът по СИП трябва да приеме в срок от шест (6) месеца след влизането в сила на настоящото споразумение съгласно член 125, параграф 4.

4. Ако арбитражният комитет е съставен в съответствие с процедурата, предвидена в член 113 от настоящото споразумение, арбитрите се избират измежду съответните лица от подписъците, посочени в параграф 2.

5. По отношение на въпросите, свързани със спазването на многостранните споразумения и инструменти, посочени в настоящото приложение, информацията или експертното становище, поискани от арбитражния комитет съгласно член 121, следва да включват информация и съвети от МОТ или съответните органи или организации, създадени съгласно МСОС.

6. Не по-късно от 21 дни след обявяването на решението на арбитражния комитет страната ответник информира своята вътрешна консултативна група, създадена съгласно член 15 от настоящото приложение, за мерките за изпълнение, които е предприела или възнамерява да предприеме съгласно член 115, параграф 4 от настоящото споразумение.

7. Комитетът по ТУР наблюдава прилагането на мерките за изпълнение. Националните консултативни групи могат да представят коментари на Комитета по ТУР в това отношение.